

Viltskadestatistik 2020

**Skador av fredat vilt
på tamdjur, hundar och gröda**

VILTSKADESTATISTIK 2020

Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Rapport från SLU Viltskadecenter, SLU 2021-1

Författare: Jens Frank¹, Maria Levin¹, Johan Månsson¹, Linda Höglund¹, Henrike Hensel¹

Utgivare: SLU Viltskadecenter

Utgivningsort: Viltskadecenter, Grimsö

Utgivningsdatum: 2021-06-21

Version: 1.1

ISBN: 978-91-985248-4-0

© SLU Viltskadecenter

Omslagsfoto: Tranor i blandflock

Fotograf: Johan Månsson

Rapporten kan laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats www.slu.se/viltskadecenter.

¹ Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, Grimsö 152, 739 93 Riddarhyttan

Innehåll

Inledning	3
<i>Delområden i statistiken</i>	<i>4</i>
1. Tamdjur	5
<i>Om statistiken.....</i>	<i>5</i>
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2020.....</i>	<i>5</i>
<i>Skador på tamdjur 2020.....</i>	<i>7</i>
<i>Skador orsakade av björn 2020</i>	<i>8</i>
<i>Skador orsakade av lodjur 2020</i>	<i>10</i>
<i>Skador orsakade av varg 2020</i>	<i>12</i>
<i>Skador orsakade av örn 2020.....</i>	<i>14</i>
2. Hund.....	16
<i>Om statistiken.....</i>	<i>16</i>
<i>Skador på hundar 2020.....</i>	<i>16</i>
<i>Utbetalda bidrag och ersättningar 2020</i>	<i>17</i>
3. Gröda.....	19
<i>Om statistiken.....</i>	<i>19</i>
<i>Beviljade bidrag och ersättningar 2020</i>	<i>19</i>
<i>Skador på gröda 2020.....</i>	<i>19</i>

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16/NFS 2018:05) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med 2014 redovisas utbetalda bidrag istället för beviljade bidrag, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjas. *Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar i varje län är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.*

I denna rapport redovisas de skador, ersättningar och bidrag som länsstyrelserna har registrerat. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsperson som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningspersonerna utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av rovdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad besiktningsperson för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningspersonen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Åren 2003 - 2015 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum. Från 2016 och framåt hämtas uppgifter från Rovbase och genom särskild rapportering från länsstyrelserna och Jordbruksverket.

1. Tamdjur

Om statistiken

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller fårnat kompletterat med två eltrådar. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som utbetalats från Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2020 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2020. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *djur* som angripits av björn, lodjur, varg, kungsörn och järv under året, dels som antal *angrepp* orsakade av respektive rovdjursart.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. Vid besiktning av tamdjur gör besiktningspersonen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett *stort rovdjur*. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande *rovdjursart* är den rovdjursart som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2020

2020 gav länsstyrelserna bidrag om totalt 7,7 miljoner kronor för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 och figur 1 redovisas utbetalda bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet. Att bidraget vissa år ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel, där Jordbruksverket med fyra års mellanrum får medel från EU att fördela.

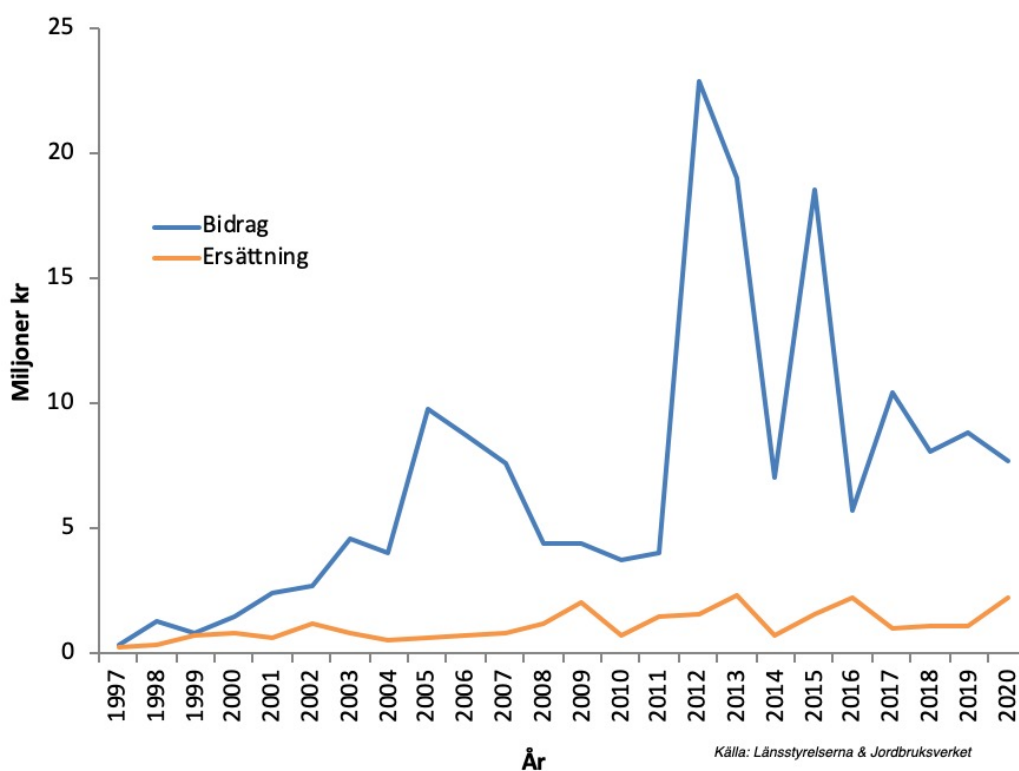
För 2020 har delar av bidraget till åtgärder för att förebygga rovdjursangrepp beviljats för att röja under befintliga stängsel. Sammanlagt har strax över 2 miljoner kronor betalats ut till 112 tamdjursägare i Västra Götalands län (26 000 kr), Uppsala län (53 000 kr), Gävleborgs län (112 000 kr), Östergötland (340 000 kr) och Örebro län (1,5 miljoner kr) för röjning under befintliga stängsel.

Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2020 uppgick till 2,2 miljoner kronor (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2020 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Länsstyrelse	Bidrag	Ersättning	Summa
Blekinge	12	10	22
Dalarna	348	41	389
Gävleborg	297	432	729
Gotland	0	34	34
Halland	223	0	223
Jämtland	8	195	203
Jönköping	155	86	241
Kalmar	1 012	24	1 036
Kronoberg	0	23	23
Norrbottn	0	0	0
Örebro	2 813	410	3 223
Östergötland	499	10	509
Skåne	122	66	188
Södermanland	433	158	591
Stockholm	71	0	71
Uppsala	114	65	179
Värmland	716	199	915
Västerbotten	0	107	107
Västernorrland	52	95	147
Västmanland	341	0	341
Västra Götaland	520	245	765
Hela landet	7 736	2 200	9 936

Källa: Länsstyrelserna och Jordbruksverket

Figur 1. Utbetalda bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde tamdjur 1997–2020.

Skador på tamdjur 2020

Under 2020 angreps 538 får, 3 nötdjur och 1 get. Utöver detta skadades eller förstördes 78 bikupor och 240 ensilagebalar.

Förutom får, nöt, get, häst, hjortar i hägn, bikupor och ensilagebalar inträffar ibland även angrepp på djur som höns, påfågel, gås, kalkon, kanin, med mera. När dessa förekommer samlas de i kategorin ”Annat” i statistiken.

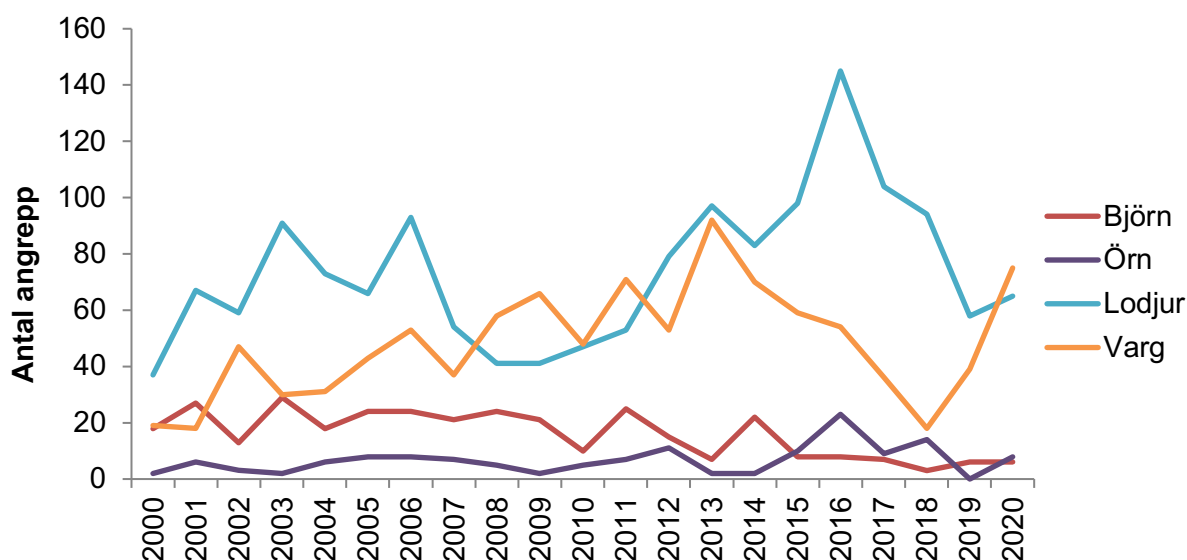
Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare kan variera väldigt mycket till följd av rent slumpmässiga orsaker. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift (figur 2).

Under perioden 1997 – 2020 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter.

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2020.

	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	334	55	16	2	-	11	1	-	-	-	-	-	419	75
Lodjur	97	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	64
Björn	7	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	12	6
Örn	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	8
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	450	59	29	3	-	11	1	-	-	-	-	-	553	153

Källa: Rovbase

Figur 2. Antal rovdjursangrepp på tamdjur 2000–2020.

Skador orsakade av björn 2020

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur, bikupor, ensilagebalar till följd av angrepp av björn 2020.

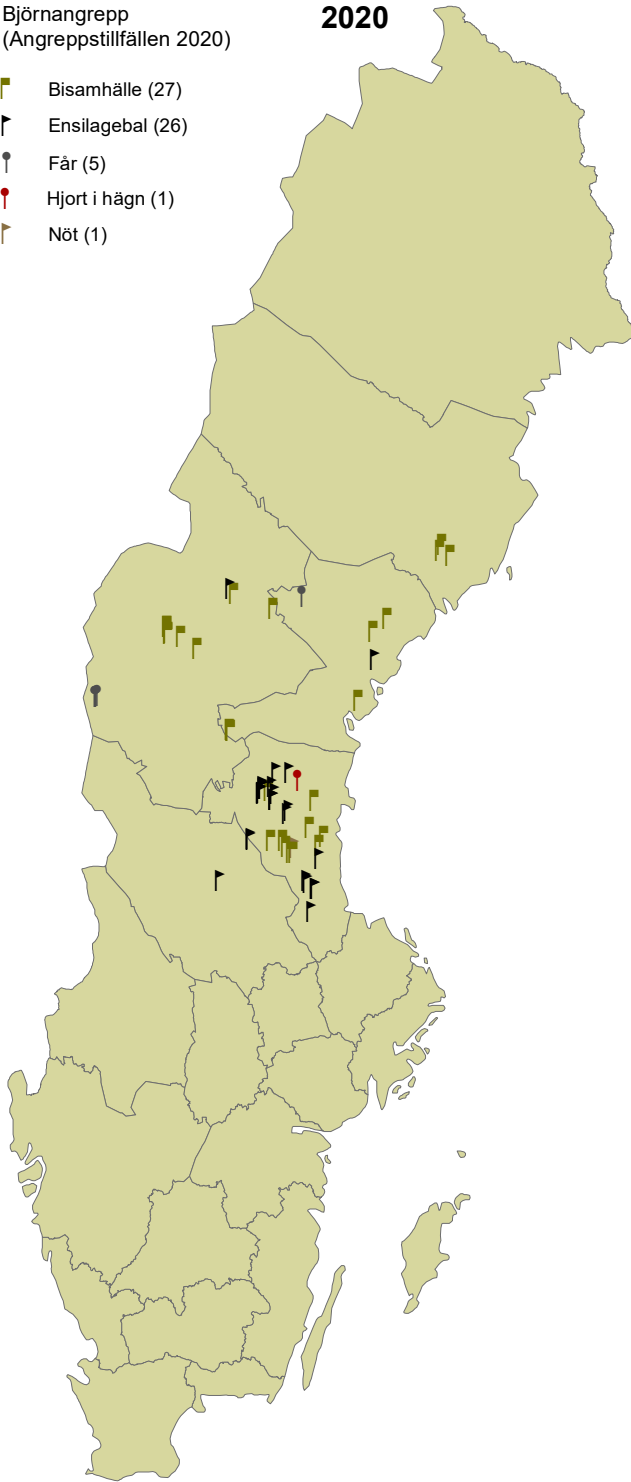
Källa: Rovbase

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Ensilage	Totalt angripna av björn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Förstörda	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Ensilage	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5	5
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	22	219	-	1	-	-	22	219	242
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	8	7	-	-	-	30	8	45
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11	-	11
Västernorrland	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	11	4	-	-	-	15	11	30
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	7	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	78	243	11	1	-	-	78	243	333

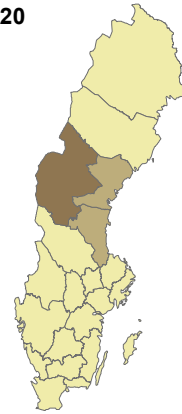
Björngrepp
(Angreppstillfällen 2020)

2020

- Bisamhälle (27)
- Ensilagebal (26)
- Får (5)
- Hjort i hägn (1)
- Nöt (1)

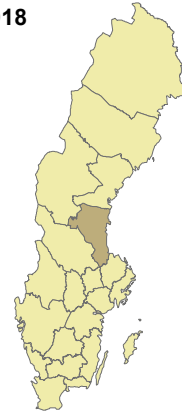
2020

2019

2018

Antal björngripna
tamdjur per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 25
- 16 - 50

Figur 3. Skador orsakade av björn 2020.

Skador orsakade av lodjur 2020

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2020.

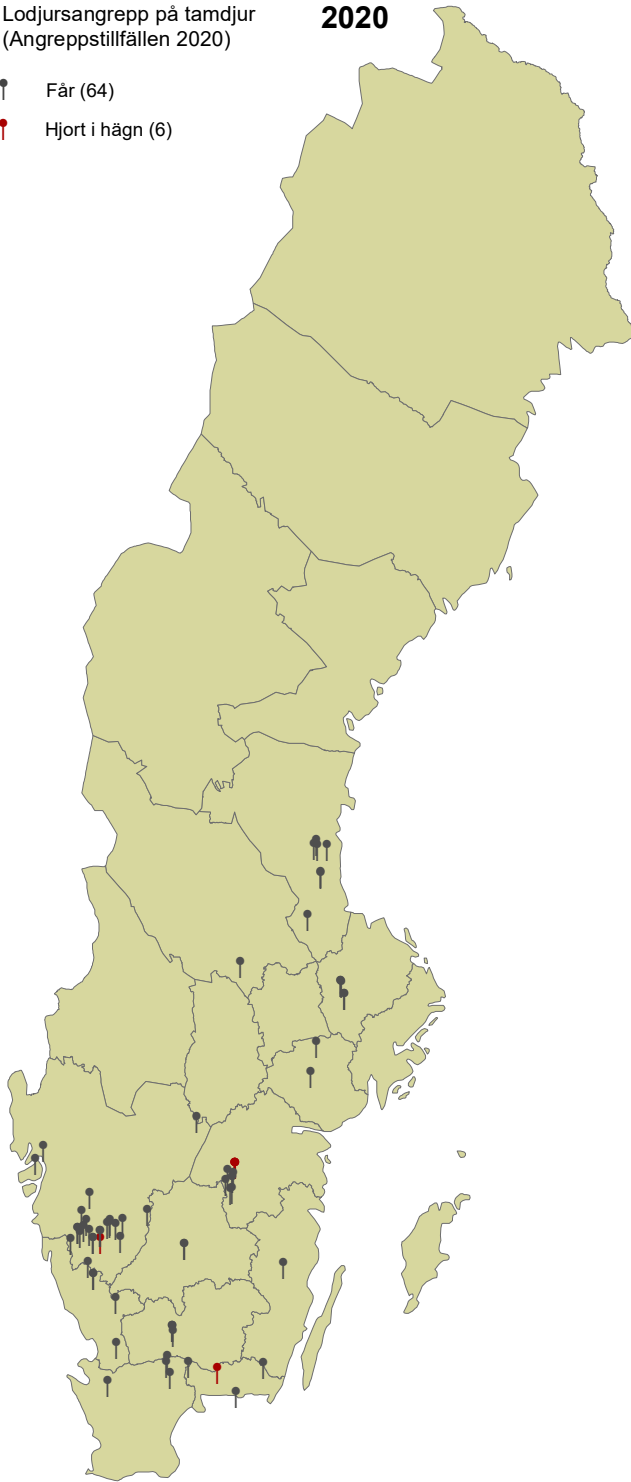
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Hjort			Totalt angripna av lodjur						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	6
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	15
Halland	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10
Kalmar	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Kronoberg	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	9
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Uppsala	10	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	12
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	30	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	33	-	-	-	1	-	-	34
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	12	-	-	-	6	-	-	18
Hela Landet	97	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	110	-	-	-	8	-	-	118

Källa: Rovbase

Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2020)

2020

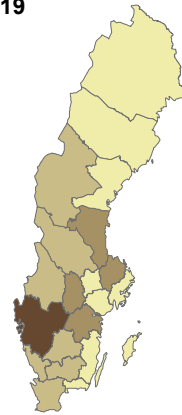
- 📍 Får (64)
- 📍 Hjort i hägn (6)

2020

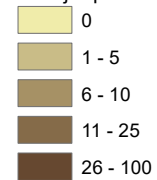
2019

2018

Antal lodjursangripna
tamdjur per län

Figur 4. Skador orsakade av lodjur 2020.

Skador orsakade av varg 2020

Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2020.

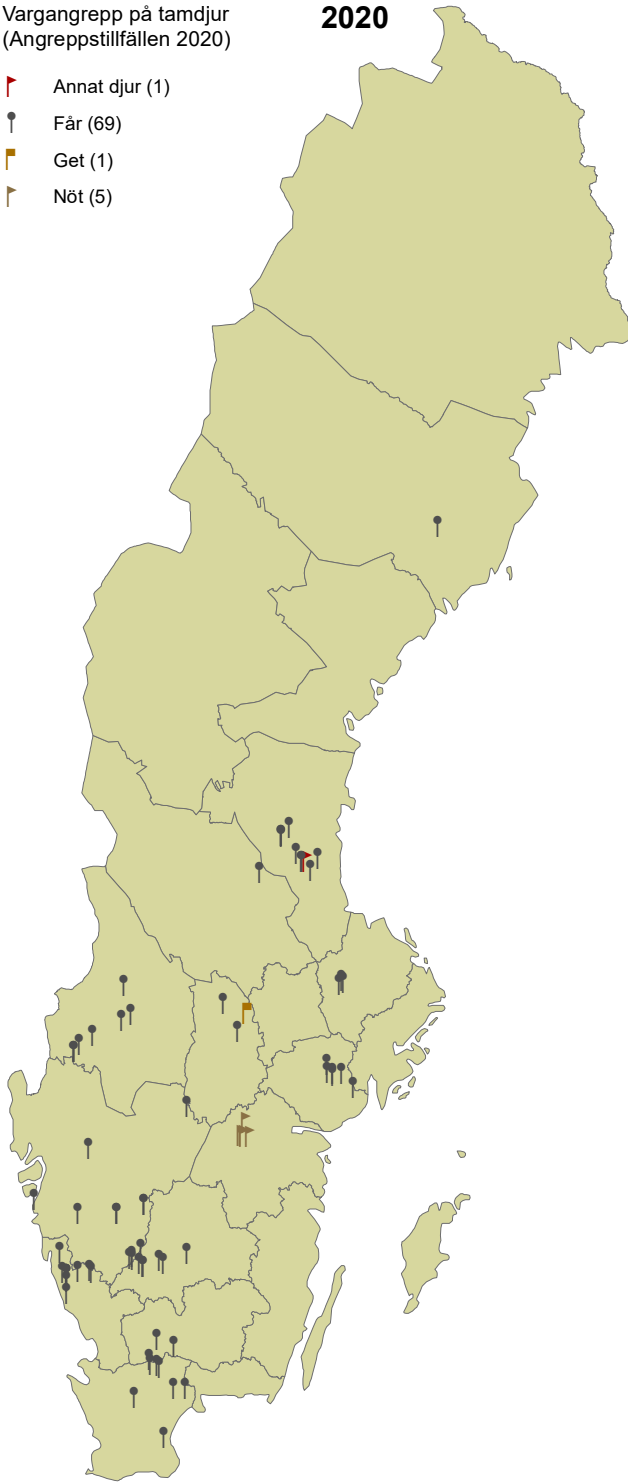
Länstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	20	-	-	-	4	24
Halland	68	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85	-	-	-	-	85
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	33	11	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	-	-	-	-	51
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	11
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	20	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	31
Stockholm	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	5
Södermanland	26	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	31
Uppsala	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	15
Värmland	60	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	68
Västerbotten	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	13
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	47	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	-	-	-	-	48
Örebro	22	-	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	1	-	-	27
Östergötland	-	-	-	2	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	13
Hela Landet	334	55	16	2	-	11	1	-	-	-	-	-	4	-	-	405	13	1	-	4	423

Källa: Rovbase

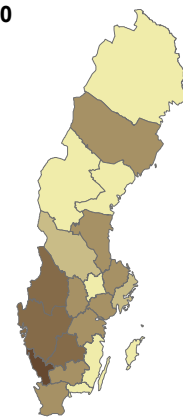
Vargangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2020)

2020

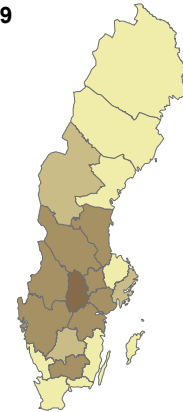
- ▴ Annat djur (1)
- ⬮ Får (69)
- ▮ Get (1)
- ▮ Nöt (5)

2020

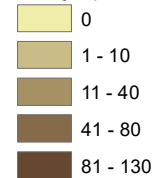
2019

2018

Antal vargangripna
tamdjur per län

Figur 5. Skador orsakade av varg 2020.

Skador orsakade av örn 2020

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2020.

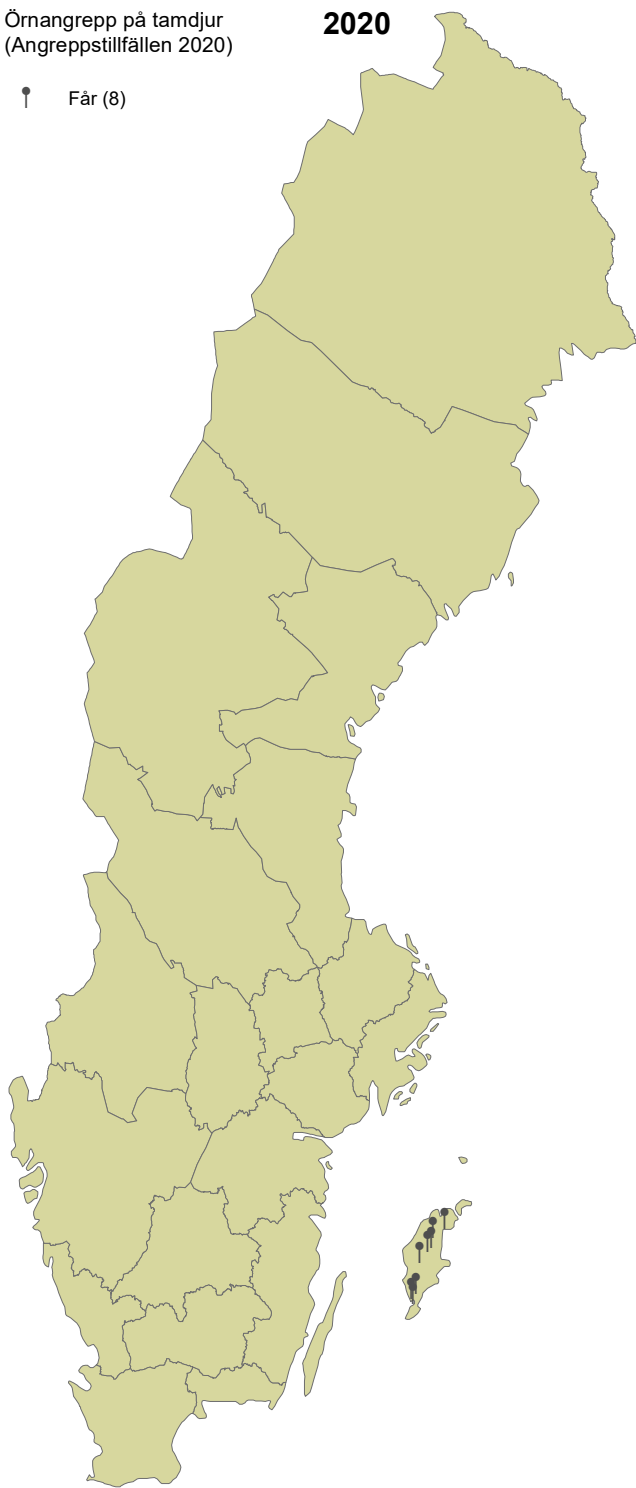
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av örn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt	
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12

Källa: Rovbase

Örnangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2020)

2020

↑ Får (8)

2020

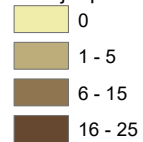
2019

2018

Antal örnangripna
tamdjur per län

Figur 6. Skador orsakade av örn 2020.

2. Hund

Om statistiken

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2020 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2020, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet.

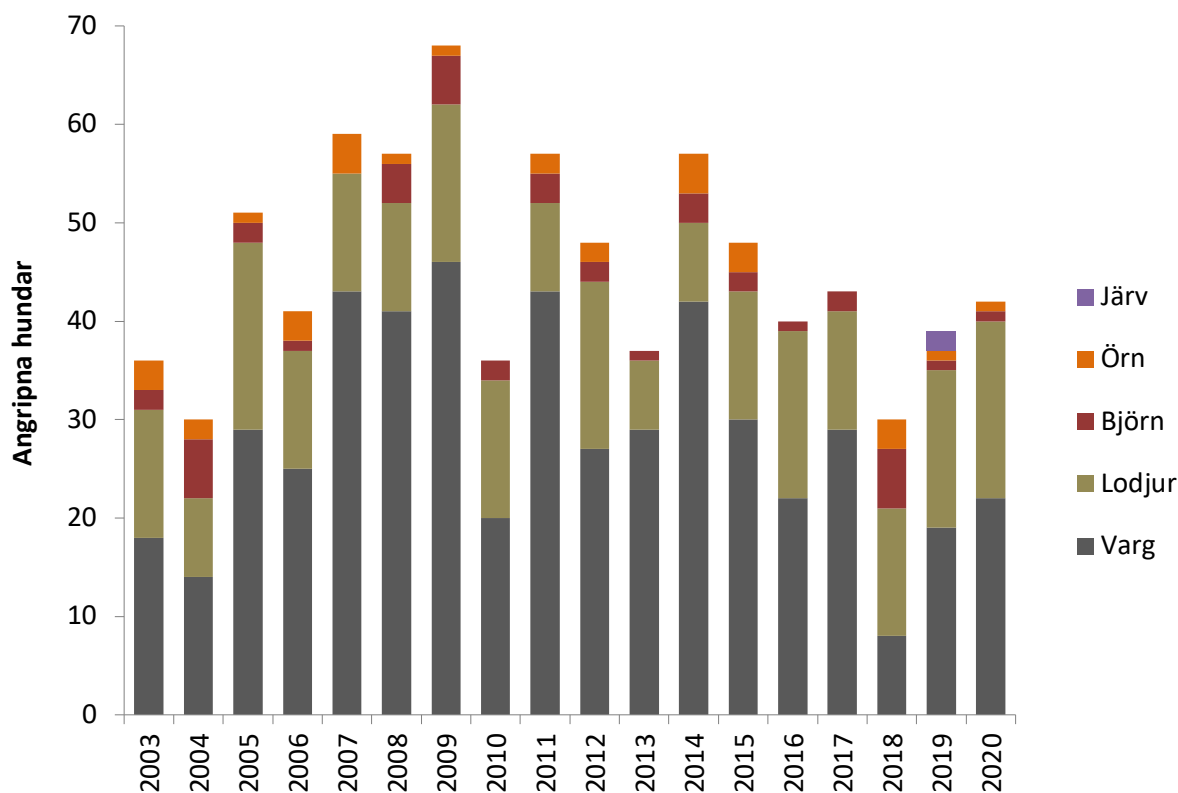
Skador på hundar 2020

Totalt angreps 42 hundar av fredade rovdjur 2020 (tabell 7 och figur 7) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2020 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken. Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jaktdagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2020.

Länsstyrelse	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Järv			Totalt angripna hundar						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Järv	Okänt rovdjur	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	-	-	-	-	8
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	5	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3	-	-	-	-	9
Halland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Jämtland	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	4
Jönköping	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Värmland	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	5
Västerbotten	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Västernorrland	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Örebro	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	11	11	-	-	18	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	22	18	1	1	-	-	42

Källa: Rovbase

Figur 7. Antal hundar angripna av rovdjur 2003–2020.

Utbetalda bidrag och ersättningar 2020

Under 2020 lämnades ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med 304 000 kr och bidrag till förebyggande åtgärder för hundar med sammanlagt 437 000 kr (tabell 8).

Tabell 8. Antal bidrag till förebyggande åtgärder för hundar och utbetald summa per län och i hela landet 2020 (tusen kronor).

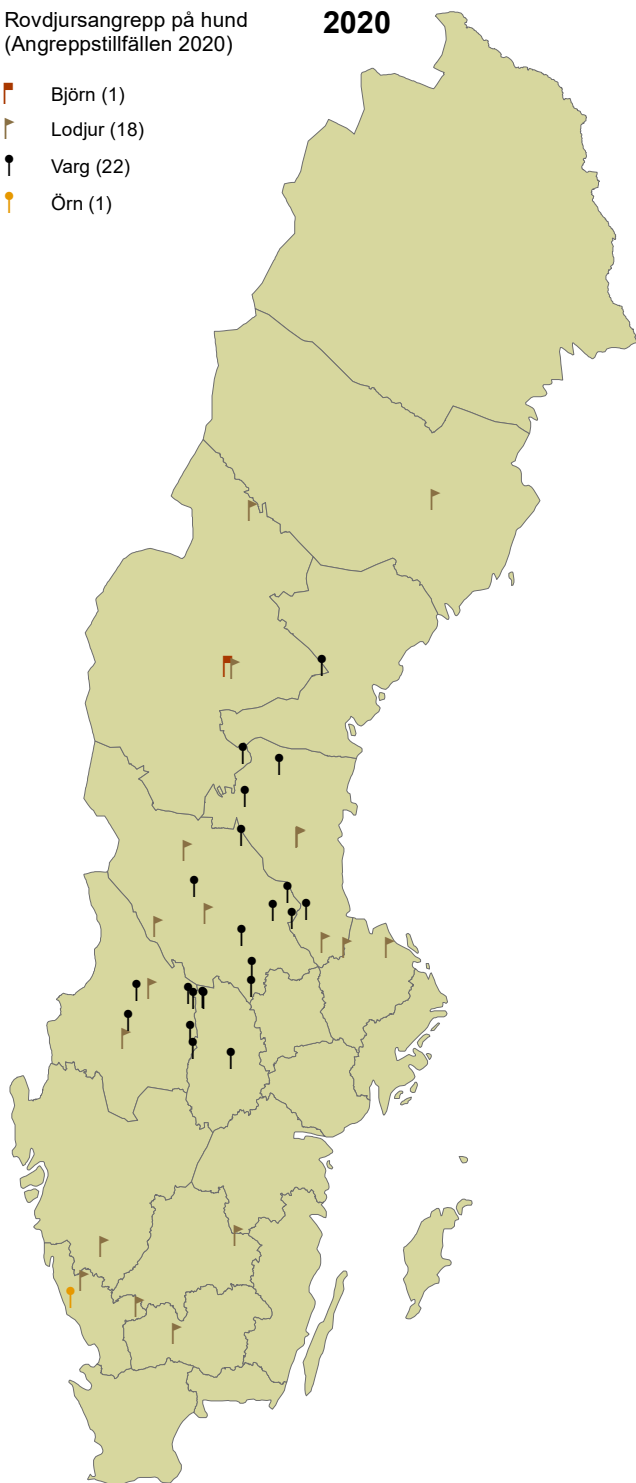
Länsstyrelse	Antal bidrag	Summa
Dalarna	22	40
Gävleborg	48	76
Stockholm	6	8
Uppsala	17	31
Värmland	19	30
Västmanland	16	32
V:a Götaland	17	35
Örebro	59	117
Östergötland	22	43
Södermanland	12	21
Jämtland	1	4
Hela landet	239	437

Källa: Länsstyrelserna

Rovdjursangrepp på hund
(Angreppstillfällen 2020)

2020

- Björn (1)
- Lodjur (18)
- Varg (22)
- Örn (1)

2020

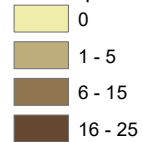
2019

2018

Antal rovdjursangripna
hundar per län

Figur 8. Rovdjursangrepp på hundar 2020.

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador grundas på skador som uppstått under perioden 1 jan 2020 – 31 dec 2020. Redovisningen bygger på Excelfiler med uppgifter inskickade från länen.

De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

- Avledande utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).
- Olika skrämselåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Avledningsåkrar där fåglarna får beta ostört.

Några län finansierar även skrämselkonsulenter under särskilt utsatta skadeperioder.

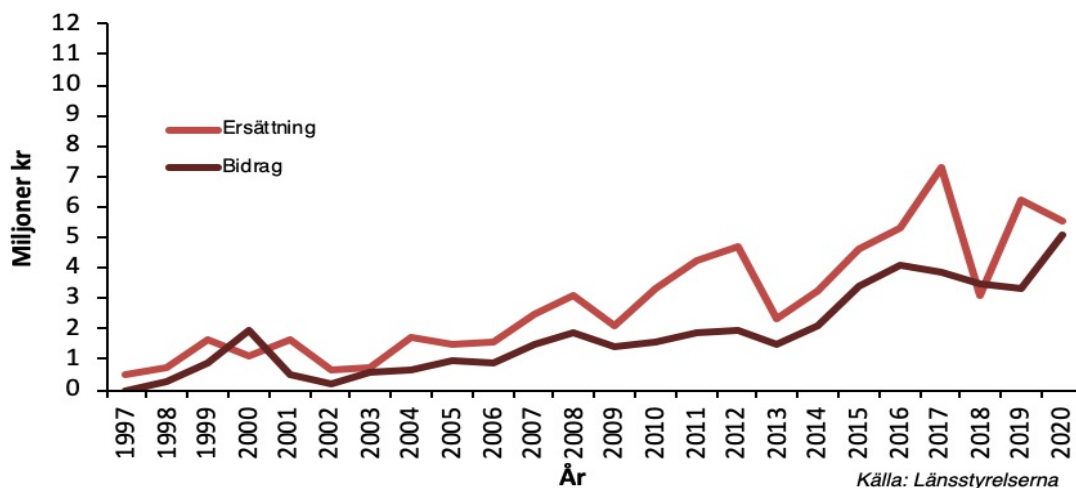
Beviljade bidrag och ersättningar 2020

Under 2020 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 5,1 miljoner kronor (figur 9 och tabell 9). Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 5,5 miljoner kronor (figur 9 och tabeller 9 och 10).

Skador på gröda 2020

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod (blandflockar). Därför redovisas ersättningsnivåerna både artvis (i de fall det varit artrena flockar) och för olika typer av blandflockar (tabell 9).

Grågäss och kanadagäss ersätts av de flesta län bara under särskilda omständigheter, till exempel vid reservat där stora mängder fåglar samlas. Länen har därför i flera fall bedömt hur stor andel skada som orsakats av varje art genom att utgå från antalet av respektive art som ingått flockarna. Vi redovisar även den ersättningen som utgått enligt lärens bedömning av skadegörare i dessa blandflockar (tabell 10).

Figur 9. Beviljade bidrag och ersättningar för skador på gröda 1997–2020.

Tabell 9. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fåglar på jordbruksgrödor under 2020 (tusen kronor). Siffrorna redovisas artvis när skadorna orsakats av artrena flockar.

Län	Bidrag	Trana	Vitkindad gås	Grågås	Sångsvan	Sädgås	Bläsand	Prutgås	Flera gåsararter	Sångsvan + gås	Sångsvan + knölsvan	Trana + sångsvan	Trana + gås	Trana + sångsvan + gås	Summa ersättning	Summa ersättning och bidrag
Blekinge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dalarna	10	34	0	0	72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	106	116
Gotland	513	2	330	0	18	0	0	0	193	0	0	0	262	0	806	1319
Gävleborg	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
Halland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jämtland	13	51	9	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	0	115	128
Jönköping	105	7	0	102	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	109	214
Kalmar	30	185	93	0	38	0	0	0	0	9	0	0	62	0	386	416
Kronoberg	12	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	82
Norrbottn	115	449	0	0	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	483	598
Skåne	661	0	658	111	0	0	100	0	94	0	90	0	0	0	1053	1714
Stockholm	35	0	0	0	188	0	0	0	75	0	0	0	0	0	263	298
Södermanland	173	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97	270
Uppsala	282	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	104	386
Värmland	221	83	0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	113	334
Västerbotten	250	293	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	293	543
Västernorrland	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Västmanland	174	5	0	0	98	19	0	0	0	39	0	38	0	0	198	372
V:a Götaland	673	225	15	85	32	0	0	0	28	0	0	0	256	0	642	1315
Örebro	1125	56	0	171	32	0	0	0	0	26	0	0	0	0	285	1410
Östergötland	677	246	0	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	353	1030
Hela landet	5078	1844	1105	576	510	19	100	30	390	74	90	95	581	68	5482	10560
<i>Källa: Länsstyrelserna</i>																

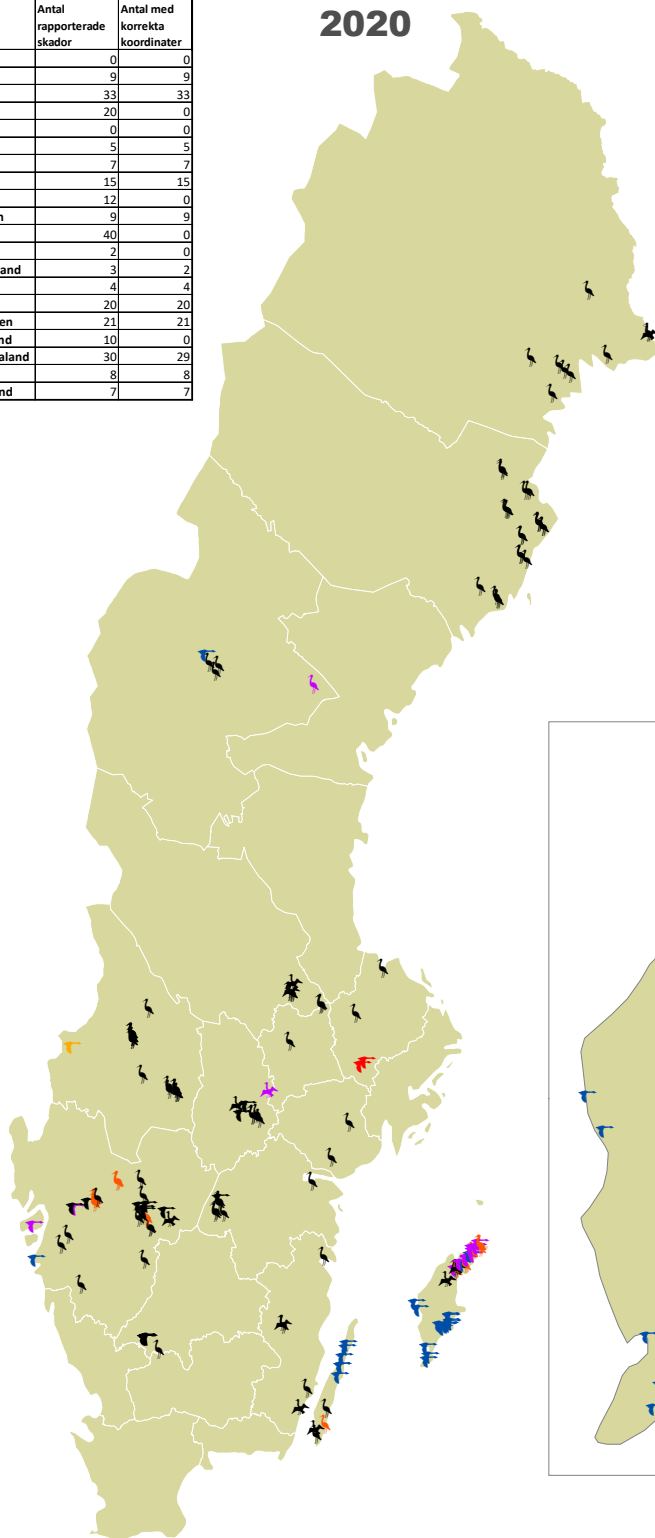
Tabell 10. Av länsstyrelserna beviljade ersättningar (exkl moms) för uppkomna skador av fåglar och björn på jordbruksgrödor under 2020 (tusen kronor). Redovisade siffror utgår från den bedömning länsstyrelserna gör av vilken art som orsakat skadorna även när dessa orsakats av blandflockar. Antalet fåglar av respektive art i blandflockarna ligger då till grund för bedömningen av hur stor andel av den totala skadan som varje art har orsakat.

Län	Björn	Sångsvan	Sädgås	Trana	Vitkindad gås	Prutgås	Knölsvan	Grågås	Bläsand	Kanadagås
Blekinge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dalarna	0	72	0	34	0	0	0	0	0	0
Gotland	0	18	0	62	695	0	0	30	0	0
Gävleborg	86	0	0	6	0	0	0	0	0	0
Halland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jämtland	4	2	0	105	9	0	0	0	0	0
Jönköping	0	0	0	7	0	0	0	102	0	0
Kalmar	0	45	0	188	153	0	0	0	0	0
Kronoberg	0	0	0	70	0	0	0	0	0	0
Norrbottnen	0	34	0	449	0	0	0	0	0	0
Skåne	0	81	0	0	705	0	9	158	100	0
Stockholm	0	188	0	0	23	0	0	23	0	30
Södermanland	0	0	0	97	0	0	0	0	0	0
Uppsala	0	7	11	54	11	0	0	11	0	11
Värmland	0	0	0	83	0	30	0	0	0	0
Västerbotten	0	0	0	293	0	0	0	0	0	0
Västernorrland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Västmanland	0	140	26	21	3	0	0	8	0	1
Västra Götaland	0	32	20	393	16	0	0	171	0	2
Örebro	0	39	0	56	0	0	0	189	0	0
Östergötland	0	0	0	246	0	0	0	107	0	0
Hela landet	90	658	57	2164	1615	30	9	799	100	44

Källa: Länsstyrelserna

Län	Antal rapporterade skador	Antal med korrekta koordinater
Blekinge	0	0
Dalarna	9	9
Gotland	33	33
Gävleborg	20	0
Halland	0	0
Jämtland	5	5
Jönköping	7	7
Kalmar	15	15
Kronoberg	12	0
Norrbottn	9	9
Skåne	40	0
Stockholm	2	0
Södermanland	3	2
Uppsala	4	4
Värmland	20	20
Västerbotten	21	21
Västmanland	10	0
Västra Götaland	30	29
Örebro	8	8
Östergötland	7	7

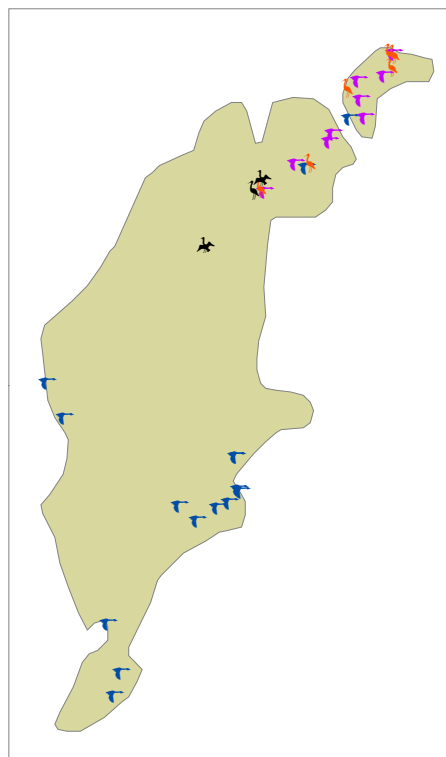
2020

Skada på gröda av fredat vilt (antal 2020)

Kategori

- Flera gåsarter (11)
- Gås & sångsvan (2)
- Grågås (15)
- Prutgås (1)
- Sångsvan (9)
- Trana (90)
- Trana & gås (14)
- Trana & sångsvan (1)
- Trana & sångsvan & gås (2)
- Vitkindad gås (23)

Källa: Länsstyrelserna

Figur 10. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2020. Vissa län har inte rapporterat koordinater för uppkomna skador och de finns därför inte med i kartan.

SLU Viltskadecenter (VSC) är ett nationellt centrum för kunskap om vilt, viltskador och samhälle. Vi forskar, utvecklar, utbildar och informerar. Vårt mål är att begränsa skador och konflikter som orsakas av fredade viltarter, framför allt stora rovdjur och betande fåglar. Vi samverkar med flera myndigheter och organisationer.

Vi arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

www.slu.se/viltskadecenter

VILTSKADECENTER